

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
ГЈУКТА КУШТЕТУЕСЕ
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. marta 2017. godine
Ref.br.:RK 1045/17

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

случaju бр. KI102/16

Подносилац

Shefqet Berisha

**Ocena ustavnosti presude Rev. br. 50/2016 Vrhovnog suda Kosova
od 4. aprila 2016. godine**

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ КОСОВО

У сastavu:

Arta Rama-Hajrizi, председница
Ivan Čukalović, заменик председника
Altay Suroy, судија
Almiro Rodrigues, судија
Snezhana Botusharova, судија
Bekim Sejdiu, судија
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, судија и
Gresa Caka-Nimani, судија

Подносилац захтева

1. Zahtev je podnet od strane Shefqeta Berishe (u daljem tekstu: подносилац захтева) iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava presudu Rev. br. 50/2016 Vrhovnog suda od 4. aprila 2016. godine u vezi sa presudom Ac. br. 401/2014 Apelacionog suda od 26. oktobra 2015. godine i presudom C. br. 162/09 Osnovnog suda u Prištini od 29. oktobra 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 50/2016 Vrhovnog suda od 4. aprila 2016. godine.
4. Podnositac zahteva tvrdi povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 22.2 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i člana 54. [Sudska zaštita prava]Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: Konvencija).
5. Podnositac zahteva traži uvođenje privremene mere i zaustavljanje izvršenja osporenih odluka Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda u Prištini.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27, 47 i 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 4. avgusta 2016. godine, podnositac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 19. septembra 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almira Rodrigues (predsedavajući), Snežhana Botusharova i Ivan Čukalović (sudija).
9. Dana 10. novembra 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao Vrhovnom sudu kopiju zahteva.
10. Dana 14. decembra 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 29. oktobra 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom C. br. 162/09 usvojio tužbeni zahtev tužioca KSH i obavezao podnosioca zahteva da tužiocu isplati neisplaćen zajam.

12. Osnovni sud u Prištini je utvrdio kao što sledi:

“I. USVAJA se tužbeni zahtev tužioca Komjet Shala iz Peći i OBAVEZUJE se tuženi Shefket Berisha iz Prištine da na ime duga iz sporazuma o neisplaćenom zajmu isplati tužiocu iznos od 17.500 evra sa kamatom u visini od 3.5% koju plaćaju banke za oročena sredstva za jednu godinu bez određene namene, počev od dana podnošenja tužbe, 02.02.2009, godine, sve to u roku od 15 dana od dana donošenja presude pod pretnjom prinudnog izvršenja.

II. Obavezan je tuženi da tužiocu nadoknadi troškove postupka i to u iznosu od 568 evra u roku od 15 dana od dana prijema presude pod pretnjom prinudnog izvršenja.”

13. Podnositelj zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda proceduralnih odredaba, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, predlažući da se osporena presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.
14. Dana 26. oktobra 2015. godine, Apelacioni sud je presudom CA. br. 401/2014 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrđio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je utvrdio da na osnovu izjava svedoka podnositelj zahteva je dugovao tužiocu iznos od 17,500 evra, da tužbeni zahtev tužioca nije zastareo, jer je na osnovu izjava svedoka podnositelj zahteva prihvatio nastavak roka duga; dok druge tvrđnje nije posebno obrazložio, jer je smatrao da one ne dovode u pitanje pravičnost odluke Osnovnog suda.
15. Dana 23. novembra 2015. godine, podnositelj je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog bitnih povreda proceduralnih odredbi, pogrešne primene materijalnog prava i pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Podnositelj zahteva se uglavnom žalio: (i) da Osnovni sud nije prihvatio njegov predlog da se sasluša važan svedok, (ii) legitimitet i identitet tužioca nije tačno utvrđen i ne zna se njegov identitet, (iii) tužbeni zahtev tužioca je zastareo, i (iv) odluke nižestepenih sudova nisu obrazložene, jer ne sadrže jasne razloge za odlučne činjenice.
16. Dana 4. aprila 2016. godine, Vrhovni sud je presudom Rev. br. 50/2016 odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva i potvrđio njegovu obavezu prema tužiocu i preinačio odluke nižestepenih sudova samo u pogledu kamate.
17. Relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“U sprovedenom postupku nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz člana 182.2 tačka (n) ZPP, na koje se tužilac poziva u reviziji, s obzirom da presude nižestepenih sudova sadrže jasne i pune razloge za odlučne činjenice, izreke presuda su jasne i potpune za odlučne činjenice, nisu u suprotnosti sa datim razlozima i izvedenim dokazima i osporenom presudom su ocenjene sve ožalbeni navodi tuženog koji su važni za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari.

Tvrđnje u reviziji o pogrešnoj primeni materijalnog prava nisu osnovane. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja je konstatovano da tuženi duguje tužiocu iznos od 35.000 DM, koji pretvoren u evrima iznosi 17.500 €. Dug proizilazi iz pravnog odnosa ugovora o zajmu, gde je tužilac u ime zajma dao tuženom iznos od 35.000 OM. Na osnovu ugovora o zajmu u 1999. godini, tuženi je bio obavezan da iznos zajma vrati tužiocu do 31.12.2002. godine, dok je ovaj rok produžen do 31.12.2008. godine i nakon ovog roka tuženi nije vratio dug tužiocu. Postojanje pravnog odnosa ugovora o zajmu između parničnih strana je utvrđen na osnovu izjava saslušanih svedoka Islama Jahjage, Abaza Berishei Selmana Beriske.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prema oceni Vrhovnog suda Kosova, prilikom odlučivanja o ovom pravnom pitanju pravilno je primenjeno materijalno pravo, gde je konstatovano da su parničari bili u obaveznom odnosu prema ugovoru o zajmu na osnovu člana 557. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ br. 29/1978) koji je bio primenjiv kada je stvoren pravni odnos. Tuženi je, kao zajmoprimac, bio obavezan da na osnovu člana 562, ZOO bio obavezan da u ugovorenom roku vrati dug i rok za vraćanje duga prema sporazumu među parničarima je u početku bio do 31.12.2002. godine, a kasnije je odložen za 31.12.2008. godinu, a nakon ovog roka tuženi nije ispunio obavezu iz ovog ugovora. Tužilac kao poverilac ima pravo da traži ispunjavanje obaveze iz ugovora o zajmu u smislu člana 262.1 ZOO.

Tvrđnje u reviziji da prvostepeni sud nije prihvatio da sasluša svedoka Ismeta Ali Sopi, imama džamije "Sofalia" u Prištini, su neosnovane, jer je prvostepeni sud ocenio da je predlog da se sasluša navedeni svedok irelevantan za odlučivanje ovog pravnog pitanja. Tvrđnje u reviziji da se saslušani svedoci nisu izjasnili u vezi sa relevantnim činjenicama za odlučivanje u ovom pravnom pitanju nisu održive, jer je prvostepeni sud saslušao svedoke u okolnostima koje se odnose na to da li je postojao pravni odnos iz ugovora o zajmu između parničara, što je bilo relevantno za pravično odlučivanje u ovoj pravnoj stvari, jer su parničari zaključili usmeni ugovor o zajmu.

Tuženi u reviziji osporava činjenicu legitimite i identiteta tužene, naglašavajući da tužilac pored identiteta Komjet Shala, ima identitet kao Andreas Carsten Robert Shéarz, kao nemački državljanin. Međutim, u zapisniku sudskog razmatranja pred prvostepenim sudom od 19.4.2013. godine, sud je izvršio identifikaciju tužioca na osnovu pasoša br. K000432720 i na tom razmatranju je bio prisutan lično tuženi i njegov punomoćnik Hasan Rexha, koji nisu imali primedbe na identitet tužioca, a ni na kasnijim razmatranjima, stoga, nisu održive tvrdnje u reviziji da nije izvršena identifikacija tužioca.

Prvostepeni sud je pravično primenio materijalne odredbe kada je ocenio da nema zastarelosti zahteva tužioca u smislu člana 361.1 ZOO, jer imamo prekid zastarelosti zahteva na osnovu člana 387 i člana 392 ZOO i prekidom zastarelosti rok se računa od početka, dakle, u tom smislu, tvrdnje u reviziji su neosnovane.

Revizija ne može da se izjavi zbog nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja na osnovu člana 214.2 ZPP, stoga, u tom smislu, tvrdnje u reviziji nisu ocenjene”.

18. Dana 15. februara 2016. godine, Osnovni sud u Prištini je rešenjem C. br. 2929/2015 usvojio, kao osnovan, predlog tužioca K.SH. da se odredi mera bezbednosti i naloži podnosiocu zahteva da ne gradi ništa, ne prodaje, ne ugovara i ne overava ugovor o kupoprodaji nepokretnosti kod nadležnog notara u Prištini i šire u katastarskoj jedinici određenoj u Prištini sve dok se ne doneše neka druga odluka ovog suda.
19. Podnositelj zahteva je izjavio žalbu na gore navedeno rešenje Osnovnog suda Apelacionom sudu.
20. Dana 24. aprila 2016. godine, Apelacioni sud je rešenjem Ac. br. 1347/16 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda.
21. Podnositelj je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca, tvrdeći, između ostalog, da se tužilac K.SH. sve vreme predstavlja sa lažnim identitetom i da to nije utvrđeno od strane redovnih sudova, uprkos brojnim žalbama podnosioca zahteva.
22. U zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnositelj zahteva, između ostalog, tvrdi sledeće:

„Tokom sudske sednica u Osnovnom sudu u Prištini pokrenuli smo pitanje identiteta tužioca koji je u stvari g. Andreas Carsten Robert Schwarz, državljanin Nemačke, sa br. Ausweis 56838330991 iz Iserlohn/Hagen – sa stalnim prebivalištem u Federalnoj republici Nemačkoj, dok se na Kosovu predstavlja sa lažnim identitetom/falsifikovanim kao Komjet Shala (identitet koji je korišćen u tužbi i u sudsakom postupku). Shodno tome, imajući u obzir pokrenuto pitanje, Sud je po službenoj dužnosti trebao da deluje u skladu sa članom 278, 2 ZPP, jer su u ovom slučaju predstavljena bar krivična dela (od tužioca – suprotna strana) falsifikacija dokumenta, prevara i zabluda. Sud je trebao da ispoštuje podnetu informaciju – predstavljene dokaze još u prvoj sednici“.

23. Dana 31. maja, 2016. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je obavestila podnosioca zahteva da je primila njegovu inicijativu i da je podnela zahtev za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

24. Podnositelj zahteva tvrdi povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 22.2 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Konvencije.
25. Podnositelj zahteva tvrdi da redovni sudovi u svim stepenima nisu uzeli u obzir dokaze koje je predložio, niti su obrazložili zašto su odbili te dokaze, prilikom čega su, između ostalog, odbili da precizno utvrde identitet tužioca K.SH. i

saslušaju svedoka I.S. koji je - prema podnosiocu zahteva - važan svedok za pravično rešenje njegovog slučaja. Podnositac zahteva tvrdi da je u njegovom slučaju - zbog odbijanja i ne obrazloženja odbijanja dokaza i svedoka koje je predložio – povređeno načelo jednakosti oružja i pravo na obrazloženu odluku kao sastavni deo opštег prava za pravično i nepristrasno suđenje.

26. Podnositac zahteva tvrdi: „*Vrhovni sud Kosova je povredio član 6. Konvencije, zato što uopšte nije razmotrio zahtev za učešće na sednici revizije koji je podnet sa obrazloženjem povrede ljudskih prava i sloboda-član 6. Konvencije. Ovim zahtevom sam tražio od suda da pozove ročište na kojem će se saslušati moje tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava i sloboda -član 6. Konvencije. Argumenti o povredi osnovnih ljudskih prava i sloboda od strane preliminarnih sudova (povrede koji su onemogućile pravično i nepristrasno suđenje) su priloženi ovom dopisu i obrazloženi su, pozivanjem i na sudsku praksu EKLjP*“.
27. Podnositac zahteva izjavljuje: „*Državno tužilaštvo je tražilo poništaj sudske odluke koje su donete u postupku donošenja mere bezbednosti - smatrajući da postoje elementi krivičnog dela (falsifikovan identitet tužioca), jer on nije Komjet Shala (građanina Kosova), već Andreas Carsten Roben Schéartz, nemački državljanin sa prebivalištem i stalnim boravkom u Saveznoj Republici Nemačke. S obzirom da SRN zabranjuje dvojno državljanstvo, ne postoji nijedna mogućnost da se izbegne postojanje ovih krivičnih dela. Pa i da je dozvoljeno dvojno državljanstvo, ni na jedan način nije dozvoljeno da se koriste različiti identiteti u različitim zemljama, jer se identitet utvrđuje po ličnom imenu i u tom smislu se određuje i ličnost i legitimitet stranke. Ne može se raditi o istoj osobi –već o različitim ličnostima. Kao se može jedan postupak smatrati redovnim,kada nije siguran ni identitet stranaka u postupku?*”
28. Podnositac zahteva tvrdi da su Vrhovni sud i Apelacioni sud doneli ne obrazložene odluke: „*Apelacioni sud, pored toga što nije obrazložio svoje odluke/zaključke, čak nije ni ponovio obrazloženja prvostepenog suda - i ne opravdava zašto se slaže sa obrazloženjem prvostepenog suda ... Vrhovni sud Kosova je u više navrata otvoreno ponovio sve povrede prethodnih sudova, vraćajući ih u kontinuirane povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda od strane državnog pravosuđa. Sud, između ostalog, uopšte ne opravdava svoju odluku da nije bilo povrede formalnog prava i da nije bilo povrede materijalnog prava.*”
29. Podnositac zahteva traži uvođenje privremene mere na osnovu člana 27. Zakona i pravila 54 Poslovnika o radu. U tom smislu, podnositac zahteva naglašava: „... Podnosim Ustavnom суду Republike Kosovo ovaj zahtev za uvođenje privremene mere protiv presude Rev. br. 50/2016 Vrhovnog suda Kosova, presude CI. br. 41 o/2014 Apelacionog suda i pravosnažne presude C. br. 162/2009 Osnovnog suda u Prištini“.
30. Podnositac zahteva traži da Sud uvede privremenu meru, jer su odluke redovnih sudova neustavne i njemu će se izazvati nepopravljiva šteta sproveđenjem tih odluka.

31. Konačno, podnositac zahteva traži od Suda: (i) da proglaši zahtev prihvatljivim, (ii) utvrdi povredu članova 31, 22.2 i 54. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije, (iii) proglašiti ništavom presudu Vrhovnog suda Rev br. 50/2016 od 4. aprila 2016. godine, i (iv) slučaj vrati na preispitivanje u skladu sa presudom Ustavnog suda.

Prihvatljivost zahteva

32. Sud će prvo razmotriti da li je podnositac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
33. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

34. Sud se poziva na član 47. Zakona, koji propisuje:

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podneće pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

35. Sud se poziva i na član 27. Zakona, koji propisuje:

Član 27 Privremene mere

“Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim mera u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.”

36. Sud, pored toga, uzima u obzir pravilo 36 (1) (b) Poslovnika, koje propisuje:

Pravilo 36 Kriterijum o prihvatljivosti

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

*...
b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.”*

37. U ovom slučaju, Sud opaža da je Kancelarija glavnog državnog tužioca obavestila podnosioca zahteva da je primio njegovu inicijativu i da je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti.

38. Sud primećuje da na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, od pojedinaca se ne traži da iscrpe diskreciona ili vanredna sredstva kao što je preispitivanje odluke ili ponavljanje postupka (vidi: *Çinar protiv Turske i Prystavka protiv i Ukrajine*). Takođe, pojedinci nisu obavezni da iscrpe pravna sredstva čije izjavljivanje zavisi od diskrecionih ovlašćenja državnih službenika i koja zbog toga nisu direktno dostupna podnosiocu (vidi: na primer *Tanase protiv Moldavije* [VV], stav 122).
39. Međutim, Sud takođe podseća da je već utvrdio u svojoj sudske praksi da ako su postupci u toku pred redovnim sudovima tada se zahtev podnosioca smatra preuranjenim (vidi: na primer, rešenje o neprihvatljivosti u pojedinačnim slučajevima br. KI23/10, KI32/11, KI113/12, KI114/12, KI07/13 i KI58/13).
40. U tom smislu, Sud želi da naglasi da je obrazloženje za iscrpljivanja pravnih sredstava da obezbedi javnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbedi delotvorno pravno sredstvo za zaštitu od povrede ustavnih prava (vidi: *mutatis mutandis*, ESLjP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, presuda od 28. jula 1999. godine).
41. Sud primećuje da zahtev pokreće važna pitanja koja se odnose na proceduralni legitimitet strana u sporu i saslušanje svedoka. Međutim, na osnovu principa supsidijarnosti, Sud je obavezan da omogući i da prednost redovnim sudovima da razmotre ova pitanja. U tom smislu, Sud uzima u obzir činjenicu da je državni tužilac usvojio zahtev podnosioca da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti (za detaljnije objašnjenje principa supsidijarnosti vidi slučaj br. KI08/11, rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republika Kosovo od 10. maja 2012. godine, stavovi 46 i 47 i druge reference citirane u toj odluci).
42. Sud smatra da - uprkos postupcima koji su u toku pred redovnim sudovima i bez prejudiciranja tih postupaka - ništa ne sprečava podnosioca zahteva da u budućnosti ponovo podnese ustavni zahtev u zakonskom roku od četiri meseca od dana kada primi pravosnažnu odluku u svom slučaju od strane redovnih sudova.
43. Shodno tome, zahtev podnosioca je preuranjen i treba da se proglaši neprihvatljivim, na ustavnim osnovama, kao što je propisano članom 113.7 Ustava, predviđeno članom 47. Zakona i dalje precizirano u pravilu 36 (1) (b) Poslovnika.

Zahtev za privremenom merom

44. Podnositelj zahteva je tražio uvođenje privremene mere, jer su odluke redovnih sudova, između ostalog, donete u suprotnosti sa načelom jednakosti oružja, neustavne su i on će pretrpeti nepopravljivu štetu.
45. Sud se poziva na pravilo 55 (4) Poslovnika, koje propisuje:

“[...] Veće za razmatranje pre davanja preporuke za odobrenje zahteva za uvođenje privremenih mera utvrđuje da:

- (a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;
46. Kao što je gore navedeno, zahtev je preuranjen i nema *prima facie* slučaja. Shodno tome, zahtev za privremenu meru treba da odbije, kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članovima 27 i 47. Zakona i pravilima 36 (1) (b) i 55 (4) Poslovnika, 14. decembra 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. DA DOSTAVI OVU odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Bekim Sejdiju

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi